

BIJ DE TWEDE VERJAARDAG VAN ZIJN PONTIFICAAT

Tien sleutels om paus Franciscus te lezen

NIKOLAAS SINTOBIN, Jezuiet en internetpastor

Twee jaar na Franciscus' aanstelling blijkt dat hij een postmoderne paus is: hij spreekt op voet van gelijkheid met iedereen en past voor een allesomvattende, dwingende theorie.

Toen de kardinalen op 13 maart 2013 Jorge Bergoglio verkozen tot 265ste opvolger van Petrus, gaven ze hem een uitdrukkelijk mandaat om het centrale bestuur van de katholieke Kerk te hervormen. Ze worden overvloedig bediend, schrijft NIKOLAAS SINTOBIN.

Toen twee jaar geleden een nieuwe paus werd verkozen, hadden maar weinigen op Jorge Mario Bergoglio getipt. De nieuwe paus werd snel heel populair, al is in de Romeinse curie en in behoudende kringen niet iedereen even gelukkig met zijn bewind. Tien sleutels om de paus te begrijpen.

1. Franciscus ontsnapt aan de categorieën van progressief of conservatief. Hij kan best omschreven worden als radicaal evangelisch. Zijn meest symptomatische uitspraak is mogelijk 'Wie ben ik om te oordelen'. Franciscus is strikt in de leer, maar in zijn pastorale praktijk staan barmhartigheid en aandacht voor de concrete mens voorop.

2. Als publieke figuur is hij meer een man van daden dan van woorden. Zijn zichtbare optreden heeft meer communicatieve waarde dan een subtiel intellectueel discours. Zijn buiging op de loggia van de Sint-Pietersbasiliek, de omhelzingen van verminkte mensen of het geïmproviseerde gebed aan de Palestijnse muur, ze hebben iconische waarde gekregen.

3. De afbouw van de Vaticaanse hofcultuur is nu onomkeerbaar. Franciscus' persoonlijke soberheid en herhaalde oproepen tot nederigheid en dienstbaarheid maken carrièrisme, legalisme, pracht en praal en cliëntelisme problematisch. Ook in andere administraties wereldwijd laat dit sporen na.

4. De politiek van de paus is proactief, eerder dan reactief. Wat wel te doen staat centraal, eerder dan wat niet te doen. Hij heeft een soms eenzijdige focus op seksualiteit ingeruild voor aandacht voor barmhartigheid, verzoening en integratie.

5. De Argentijn heeft een vernieuwde keuze gemaakt voor de katholiciteit –universaliteit – van zijn Kerk. De Euramerikaanse dominantie in het Vaticaan wordt afgebouwd. In de plaats komt een versnelde internationalisering van het (top)personeel en van het beleid. De wereldwijde verschuiving richting Zuid-Oost lijkt voor de eerste Zuid-Amerikaanse paus vanzelfsprekend.

6. Franciscus is niet de man van een alomvattend, deductief, intellectueel systeem dat een dwingend antwoord geeft op alle vragen. Hij gaat liever inductief en intuïtief tewerk, vertrekkend van de concrete situaties. Hij schuwt paradox noch contradictie. Heel postmodern.

7. De paus is een communicatief genie. Zijn lapidaire en beeldrijke uitspraken zijn gesneden brood voor de moderne media. Dat hij daarbij soms kort door de bocht gaat, wordt een van de meest invloedrijke twitteraars ter wereld vlot vergeven. In het bijzonder omdat hij zich niet op een voetstuk plaatst. Hij spreekt op voet van gelijkheid: met gewone gelovigen, leiders van

andere christelijke kerken of vertegenwoordigers van andere godsdiensten of politici. Heel postmodern.

8. Bergoglio hanteert een subtiel leiderschapsmodel, geïnspireerd door de jezuïtische traditie. Hij is een man van overleg en subsidiariteit die niet aarzelt om zélf te beslissen en moeilijke knopen door te hakken.

9. Hij heeft het pausdom een nieuw internationale relevantie heeft gegeven. Niet alleen is hij de mens die het meest vermeld wordt op het internet (bron?). Bovendien heeft hij in meerdere complexe dossiers – Israël-Palestina, Syrië, Cuba – een significante bijdrage geleverd. Naar zijn encycliek over wereldprobleem nummer één, de ecologie, wordt met spanning uitgekeken.

10. Elke hervorming botst op weerstand. Ook in 's werelds oudste organisatie. Bijzonder daarbij is dat Franciscus zelf oproept om eventuele kritiek openlijk te uiten. Spanningsvelden zijn geen probleem voor hem, ze geven leven en zijn een bewijs van groei. Ze laten toe in waarheid te onderscheiden waar het heen moet. Franciscus gaat liever inductief en intuïtief tewerk, vertrekkend van de concrete situaties. Hij schuwt paradox noch contradictie.